

ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՑ

Երևանի 2750-ամյակը.—Այս տարի մեծ հանդիսավորությամբ պիտի տոնվի մեր գեղատեսիլ մայրաքաղաքի՝ Երևանի հիմնադրման 2750-ամյակը: Երեւանի հիմքն է դրել ուրարտական հզոր թագավորի՝ Մենուայի հզոր որդի Արգիշտի Ա-ը, 782 թվականին մ. թ. ա.: Նա գրավելով Արաքս գետի ձախ հովիտը, այնտեղ կառուցել է Էրեբունի քերդ-ամրոցը, որը հանդիսանում էր Ուրարտուի հյուսիս-արևելյան սահմանները պաշտպանող ամենահզոր ռազմակայանը: Ահավասիկ այն արձանագրությունը, որը քերդի կառուցումից հետո Արգիշտին կանգնեցրել է այնտեղ. «Խաղյան մեծությամբ Արգիշտին Մենուայի այս քերդը հողակապ կառուցեց, կոչեցի քաղաք Էրեբունի անվամբ, որպես հիայնա երկրների փառք, թշնամի երկրներին ի սարսափ»:

Երևանի 2750-ամյակը արժանավայել կերպով նշելու համար՝ Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների սովետի որոշմամբ կազմվել է մասնավոր հանձնաժողով:

Հանդիսությունը տեղի է ունենալու 1988 թվականի երկրորդ կեսին:

«Ջեմիրե» օպերայի վերածնունդը.—«Ջեմիրե» օպերան Տ. Չոխաջյանի բարձրարվեստ ստեղծագործություններից մեկն է, սակայն այն մինչև այժմ չէր ներկայացվել երաժշտաբեմի հայ ունկնդրին: Մեկ անգամ միայն այն կատարվել է Պոլսում, 1891 թվականին ֆրանսիական խմբերից մեկի կատարմամբ:

Եվ ահա շուրջ 80 տարիներ լռելուց հետո, այն ծանոթացվեց Երևանի երաժշտաբեմներին: «Ջեմիրե» օպերան Երևանի ռադիոյով կատարեցին Հայաստանի ռադիոյի և հեռուստատեսության սիմֆոնիկ նվագախումբը, օպերային թատրոնի երգչախումբը՝ դիրիժոր՝ վաստակավոր արտիստ Յուրի Դավթյանի ղեկավարությամբ: Գլխավոր դերերը երգեցին ՍՍՀՄ ժողովրդական արտիստներ Գոհար Գառապյանը, Նարեկ Զովհաննիսյանը, հանրապետության ժողովրդական արտիստներ Գոհար Գալաջյանը, Միհրան Երկաթը, Արշավիր Կարապետյանը, վաստակավոր արտիստու-

հի Իզաբելա Այդինյանը, արտիստ Տիգրան Լևոնյանը: Ռադիոներկայացման մասը կատարեցին Վարդուհի Վարդերեսյանը, Գեղամ Հարությունյանը, Գարուշ Խաժակյանը, Սոս Սարգսյանը, Հրաչուհի Զինանյանը:

Օպերան կես լուրջ կոմիկական ստեղծագործություն է: Բովանդակության հիմքում ընկած է արաբական մի հեքիաթ: Գործողությունը կատարվում է Արաբիայում:

Նորահայտ հայաստառ ումիներեն ձեռագիր.—Ռուսիայի Գեղյա քաղաքում վերջերս ումիմ հայագետ Յոն Պոպեկուն հայտնաբերել է հայաստառ ումիներեն մի ձեռագիր: Հարգելի հայագետը հրատարակել է նաև մի ուսումնասիրություն՝ նվիրված այդ արժեքավոր ձեռագրին: Չորս էջանոց այդ ձեռագիր-պատահիկում զետեղված չափածո գործերի վերնագրերը գրված են հայերեն. «Երգ Օլախնակ (իմա՝ մոլորավացիների)» մարմնոյ և արեան Տեսուն:

Ձեռագիրն ունի լեզվաբանական-գրականագիտական և ֆոլկլորային մեծ արժեք:

Գեղյա քաղաքը հիմնադրվել է 1700 թվականին և պատմությանը հայտնի է «Արմենոպոլիս» կամ «Արմենիքստրադ» անունով: Գաղութի կյանքը եղել է շատ աշխույժ: Այստեղ զարգացած են եղել արհեստագործությունն ու արվեստները: Գործել են նաև հայկական հեղինակավոր դպրոցներ և մի շարք դեմքեր:

Գեղյայում այժմ պահվում են շատ հարուստ և արժեքավոր ձեռագրեր, որոնց կողքին՝ 1846 թ. Ղրիմում գրված մի Ավետարան: Վերոհիշյալ նորահայտ ձեռագիր պատահիկը մի մասն է ֆոլկլորային և կրոնական երգերի մի-ժողովածուի՝ գրված 1719 թ.: Գործն է մի հայ գրչագրի, որը տիրապետել է նաև ումիներեն և հունգարերեն լեզուներին:

Այս ձեռագիրը գալիս է մեկ անգամ ևս մեզ համոզելու, որ Մեարոպյան գրերը կատարելապես արտահայտում են նաև ումիներենի հնչյունային նրբությունները:

Հին մատենագիրների հրատարակություն.—Երևանի Մ. Մաշտոցի անվան Մատենադարանի մի շարք գիտության թեկնածուներ անցյալ տարի լույս են ընծայել Եսայի Նչեցու «Վերլուծություն քերականության», Դավիթ Անհաղթի «Մեկնություն ի վերլուծական Արիստոտելի» աշխատությունները, «Պատմություն Փարեզի և Վեննայի», «Պատմություն Վենետիկ քաղաքին» միջնադարյան սիրավեպերը և այլն:

Լույս են տեսել նաև «Միջնադարյան Հայաստանի բառարանագրական հուշարձանները» գիրքը և «Համերկեր Մատենադարանի» տարեգրքի 8-րդ հատորը:

Գառնիի թանգարանը.—Գառնիի ամրոցը և հեթանոսական տաճարը այսօր Հայաստանի այն պատմահնագիտական հուշարձաններից է, որտեղ տասնյակ հազարավոր զբոսաշրջիկներ են այցելում և հիանում մ. թ. ա. Ա դարու կողոպտած այդ կառույցների ամրությունամբ: Եվ այսօր մեր հայրենի կառավարությունը իր հատուկ ուշադրությունն է քննում Գառնիի այդ հնությունների վրա՝ ստեղծելու համար այնտեղ մի շարք դյուրություններ, որոնք հնարավորություն կտան այցելուներին ավելի կանոնավոր և մանրամասն պատկերացում ունենալու քերդի մասին, և կապահովվի նրա պահպանությունը:

Այդ նպատակով պիտի կառուցվի այստեղ միահարկ մի շինություն, որը կծառայի որպես թանգարան: Շենքը կունենա իր ցուցարանը 220 ք/մ մակերեսով: Այստեղ կպահպանվեն տարբեր շինությունների մանրամասներ, պեղումների միջոցով հայտնաբերված հնագիտական առարկաներ, որոնք կցուցադրվեն այցելուներին:

Շենքը կունենա նաև իր դասախոսությունների 100 տեղանոց սրահը՝ ցուցադրելու համար կարճամետրաժ գիտական կինոնկարներ, և նյութերի մշակման աշխատասենյակներ ու պահոցներ:

Ամրոցում կկառուցվեն նաև անցուղիներ, և մոտ-քից ձախ կդրվի 2 մետր բարձրությամբ մետաղե ցանկապատ:

Օրական 2—3 նոր գիրք.—1967 թվականին օրական միջին հաշվով հրատարակվել են 2—3 գրքեր: Հայաստանի հրատարակչությունները լույս են ընծայել 770 անուն գիրք՝ 9 միլիոն ընդհանուր տպաքանակով: Դա մոտ հարյուր անունով և մեկ միլիոն 850 հազարով ավելի է նախորդ տարվա համեմատությամբ:

Նորություն Կիրովականում.—Վերջերս Կիրովականի Ա. Մյասնիկյանի անվան քիմիական գործարանում շահագործման հանձնվեց նորակառույց կենտրոնական աշխատանոցը, որը քառահարկ մի շինություն է՝ շուրջ 3000 ք/մ մակերեսով: Նորակառույցում կան աշխատանոցային տասը բաժիններ՝ իրենց լրիվ հարմարություններով: Այն ունի նաև մեխանիկական, ստուգող-չափիչ սարքավորումների և այլ արհեստանոցներ ու օժանդակ հարմարություններ:

Ապարան-Երևան ջրմուղի կառուցումը.—Այս տարի նախատեսված է մայրաքաղաքի պետքերը բավարարելու համար կառուցել մի նոր ջրմուղ՝ Ապարան-Երևան ջրմուղը, որովհետև այսօր այնու չեն կարող Կաթնաղբյուրի, Շորշորի, Ջորաղբյուրի, Արզնու, Կապույտ լճի պաշարները՝ օր-օրի ավելացող քաղաքի բնակչության պահանջները գոհացնել:

Ջրատարի երկարությունը կկազմի 60 կմ, և քաղաք մուտք գործող ջրի քանակը կավելանա վայրկյանում 800 լիտրով:

Բացի այդ, քաղաքի ստորգետնյա կառուցվածքների՝ ջրատարի և կոյուղու ցանցերը պետք է երկարացվեն 30-ական կիլոմետրերով:

Վերոհիշյալ աշխատանքները կավարտվեն առաջիկա երկու տարիների ընթացքում:

